

d ů v o d e c h :

Soud odvolací buduje své rozhodnutí na zjištění soudu první stolice, že žalovaný, opominuv v noci na 3. června 1925 připojiti proti ustanovení § 52 stav. ř. pro Čechy a proti předpisu § 380 tr. zák. předepsaná výstražná znamení, rozsvícené lucerny, u stavebního materiálu a šterku v jízdní dráze, zavinil nehodu a tím škodu ve výši 14.990 Kč postihnuvší žalující stranu, pokud se týče firmu B. Marně se pokouší dovolání napadati rozsudek soudu odvolacího dovolacím důvodem čís. 4 § 503 c. ř. s. dokazujíc, že žalovaný stavitel nemusil postavit hořící lampy. Dlužno úplně souhlasiti s odvolacím soudem, k jehož správným, zákonu i věci hovícím vývodům se poukazuje, a na vývody dovolání se dodává: Jest sice pravda, že § 52 čís. 2 stav. řádu pro Čechy ze dne 3. ledna 1889, čís. 5 zems. zák. pro Čechy stanoví, že při novostavbách, opravách a zbouráních staveb dlužno postavit výstražná znamení a že v noční době nutno u materiálu stavebního a stavebních rekvizit, pokud jsou ponechány ve volné prostora, podle potřeby postavit pod dozorem osvětlené lucerny, a že § 380 tr. zák. stanoví trest toliko, bylo-li opomenuto postavit u stavby výstražná znamení, než nelze přihlížeti pouze k těmto dvěma zákonným předpisům, nýbrž též k § 424 tr. zák., podle něhož dlužno, nastane-li při provádění stavby potřeba, by stavivo bylo ponecháno přes noc na silnicích a náměstích, postavit při něm (a to vždy, nikoli pouze podle potřeby) jako výstražné znamení jednu neb dvě osvětlené svítilny a zakládá opomenutí v tom směru přestupek a, přišel-li tím kdo ke škodě, má se podle § 425 tr. zák. trest zostřiti. Poněvadž v souzeném případě, jakž nesporno, byl na silnici u zbořeného mostu ponechán žalovaným stavební materiál, hromada šterku, kolečka, příční trámy atd. přes noc, bylo povinností žalovaného, by k stavivu tomu postavil jako výstrahu aspoň jednu osvětlenou svítilnu, bez ohledu na to, že místo to bylo, jak soudem první stolice zjištěno, dostatečně osvětleno elektrickou lampou se strany R-ské a plynovou lampou se strany L-ské, neboť taková svítilna se liší, jak správně uvádí odvolací soud, jak od normálního silničního osvětlení stupněm svítivosti, tak i umístěním světla od pravidelných osvětlovacích těles uličních a lze ji od nich ihned rozeznati a jest již z dálky nápadna. Bylo tedy postavení zvláštní svítilny jako výstražného znamení nutno a nezbytno.

Čís. 7951.

Smluvní ustanovení, že za dílo jest zaplatiti určitý čas »po převzetí«, dlužno vyložit tak, že se úplata stává splatnou i tehdy, když převzetí mělo býti provedeno, nebo se stal pokus o to, ale posléze k němu nedošlo z důvodu, jenž není na straně podnikatele. Bylo-li živnostníku dáno smlouvou právo, žádati a conto vyplacení určitého procenta ceny vykonaných prací, bylo mu dáno právo i na samu výplatu.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1928, Rv I 1243/27.)

Tesařský mistr L. převzal provedení tesařských prací při stavbě tovární budovy žalovaného. Mzda za práce měla býti vyplacena za 30 dnů po převzetí hotového díla. Žalovaný zaplatil L-ovi část mzdy, zbytek pohledávky postoupil L. žalující bance, jež se domáhala zaplacení na žalovaném. *Procesní soud* první stolice žalobu pro tentokráte zamítl, poněvadž dílo nebylo ještě žalovaným převzato a nenastala tudíž ještě splatnost pohledávky. *Odvolací soud* napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a uložil prvnímu soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

Důvody:

Právem vytýká dovolatelka, že ustanovení smluvního listu, že se má platiti za 30 dní »po převzetí«, nelze vyložit tak, že splatnost zůstane odložena i tehdy, když objednatelka díla odepře převzetí z důvodu, za který nezodpovídá tesařský mistr L. Ustanovení to nelze vyložit jako podmínku toho smyslu, že žalovaný nebude museti vůbec platiti, bude-li převzetí odepřeno, tedy zmařeno, nebo nenastane-li vůbec z jiných důvodů. To by jistě odporovalo jak úmyslu stran, tak i slušnosti. Ani tesařský mistr L. ani žalovaný nemohli podle stavu věci něco takového zamýšleti a, kdyby snad i žalovaný byl zamýšlel takový účinek, přičilo by se to slušnosti (§ 914 obč. zák.). Ujednání o splatnosti bylo pouhým určením času, při němž strany vycházely z toho, že převzetí určitě nastane. Jde jenom o jeho výklad. Ale tu nelze ulpěti na slově, že žalovaný platiti má až po převzetí, ať se toto stane kdykoliv, třeba by se převzetí oddálilo jen z viny žalovaného nebo proto, že on řádně nesplnil, a třeba L. splnil docela a převzetí se nezdržuje jeho vinou, aniž z důvodů jsoucích na jeho straně. Podle účele ustanovení o splatnosti a podle pravidel slušnosti dlužno vyložit je tak, že úplata stává se splatnou i tehdy, když převzetí mělo býti provedeno nebo se stal pokus o to, ale nakonec se nestalo z důvodu, jenž není na straně tesařského mistra L-a. Připustiti dlužno ovšem, že převzetím podle závěrečného listu nelze rozuměti převzetí prací tesařských žalovaným, nýbrž převzetí jich objednatelem stavby. Vždyť tesařský mistr L. nepostavil se sám na ono stanovisko, jakž plyne z korespondence a z celého sporného jednání, a pokoušel se o to, by briketárny samy převzaly jeho práci. Účelem ustanovení o splatnosti ujednané ceny po převzetí veškeré práce bylo, by žalovaný byl zabezpečen proti objednateli stavby, že práce je tesařským mistrem L-em provedena řádně a že briketárny nebudou míti důvod odmítnuti její převzetí pro vady. Ale odporovalo by účelu dohody a slušnosti, by žalovaný chtěl se placení vymykati i tehdy, když se strany briketáren není závady, by práce tesařské nebyly jimi převzaty. Ani odvolací ani první soud nevzaly vůbec v úvahu, proč bylo převzetí stavby briketárnami odepřeno, a zejména nepřihlédly k jejich dopisu ze dne 27. dubna 1925, v němž sdělují L-ovi, že odepření převzetí nestalo se z důvodu vadnosti jeho práce, nýbrž z toho důvodu, že bylo upotřebeno špatného materiálu.

(cihel atd.). Rovněž nelze sdíletí názor odvolacího soudu, že 80% úplaty nemohlo býti žádáno, ježto ve smluvním listě není stanoven dotyčný závazek žalovaného, nýbrž jen právo tesařského mistra L-a, ucházeti se o splátku záloh 80% za dohotovené konstrukce. I tu ulpívá odvolací soud na slově, nepřihlížeje k účelu splátek a ke slušnosti (§ 914 obč. zák.). Živnostníku, který dodává jak materiál, tak i práci a jemuž stavitel dává právo a conto žádati vyplácení 80% ceny již dodaných prací po dohotovení, má býti umožněno, by včas kryl své vlastní výdaje za materiál a mzdy. Proto lze slušně ono ustanovení smluvního listu vyložit jen tak, že L-ovi bylo dáno právo nejen žádati vyplácení, nýbrž i právo na samu výplatu 80% ceny. Jinak by takovéto ustanovení smluvního listu nemělo smyslu. A tu bez ohledu na to, zda ustanovení o zálohách i o splatnosti za 30 dnů po převzetí bylo ujednáno také pro tesařské práce na obydlí správce provozu, a bez ohledu na to, na kterou pohledávku byly vypláceny dosavadní splátky, o čemž nižší soudy vůbec neuvažují, nebylo nižšími soudy zjištěno, kolik a zač bylo konstrukcí tesařských ve smyslu smluvního listu L-em dohotoveno. I v tom je řízení nižších soudů kusé.

Čís. 7952.

Byl-li stroj objednán výslovně k vytčenému účelu a za tím účelem umluvena jeho výkonnost, lze se domáhati zrušení smlouvy, byl-li dodán stroj o menší výkonnosti, takže nestačil k onomu účelu.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1928, Rv I 1275/27.)

Žalobce koupil od žalované firmy traktor, jehož chtěl použiti jako hnacího motoru ke garnituře cihlářských strojů. Žalovaná uvedla při ujednání smlouvy, že traktor má výkonnost 28—30 HP a že proto snadno utáhne objednanou garnituru. Vskutku však byl dodán traktor o 12.8 HP. Žalobě o zrušení kupní smlouvy bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Neprávem dovozuje žalovaná, že žaloba o zrušení koupě není opodstatněna a že žalobci přísluší jen nárok na slevu, an může vadného traktoru upotřebiti při práci v hospodářství. Sama přiznává, že byl traktor objednán i pro pohon cihlářských strojů. Jest zjištěno, že byla výslovně zaručena výkonnost až 30 HP právě pro pohou zejména v cihelně. Je-li tomu tak, nehodí se stroj k řádnému užívání, an ho žalobce výslovně objednal i k pohonu strojů v cihelně, k čemuž se nehodí. Pro posouzení otázky, hodí-li se věc k řádnému užívání, jak podle § 1167 obč. zák. tak i podle § 932 obč. zák., rozhoduje při smlouvě vytčený účel, a věc není způsobilá k řádnému užívání, když se nehodí k účelu, který byl jako podstatný smluvně vytčen. Když se tedy stroj nehodí k pohonu cihelny,